

Πώς θα αντιμετωπίσω τη δηλητηρίαση από φυτοφάρμακο στην ύπαιθρο;

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ

Εάν ΔΕΝ ΕΙΔΑΤΕ τον σκύλο να καταναλώνει δόλωμα αλλά ο σκύλος εμφανίζει νευρικά συμπτώματα (σπασμούς, τρέμουλο) και πολλά σάλια (σιελόρροια) και υποψιάζεστε δηλητηρίαση

- **Ατροπίνη:** Η ποσότητα που απαιτείται είναι μισή αμπούλα για κάθε 10 κιλά σωματικού βάρους στο μπουτί του ζώου (ενδομυϊκά) (π.χ. σκύλος 40 κιλών χρειάζεται 2 αμπούλες). Δεν χορηγούμε ατροπίνη αν οι σφυγμοί του σκύλου είναι πολύ υψηλοί!
- **Carbosylane:** Η ποσότητα που απαιτείται είναι 2 διπλά χάπια (2 μπλε και 2 κόκκινα) για κάθε 10 κιλά σωματικού βάρους (π.χ. για σκύλο 40 κιλά χορηγούμε 8 μπλε και 8 κόκκινα χάπια).

Εάν ΕΙΔΑΤΕ τον σκύλο να καταναλώνει δόλωμα

- **Filtalon:** Για πρόκληση εμετού, εφόσον ο σκύλος έχει καταναλώσει το δηλητηριασμένο δόλωμα **εντός 2 ωρών** και μόνο **αν διατηρεί τη συνείδησή του** (είναι σε καλή κατάσταση, ανταποκρίνεται στο κάλεσμα και μπορεί να σταθεί). Αν ο σκύλος είναι πεσμένος στο έδαφος, αναπνέει δύσκολα και έχει σπασμούς ΔΕΝ προκαλούμε εμετό. Η ποσότητα που απαιτείται για την πρόκληση εμετού είναι μισή αμπούλα εμετικού (Filtalon) σε μεσαίους σκύλους έως 40 κιλά και μία αμπούλα σε σκύλους πάνω από 40 κιλά. Για σκυλιά κάτω από τα 10 κιλά χορηγούμε ¼ της αμπούλας. Η χορήγηση γίνεται **κάτω από το δέρμα** (υποδόρια).

Προσοχή: ΔΕΝ προκαλούμε εμετό εάν υποπτευόμαστε ότι το δόλωμα περιέχει αιχμηρά αντικείμενα (γυαλιά, καρφιά, αγκίστρια κ.λπ.) ή σε υποψία ότι το δόλωμα περιείχε καυστική ουσία, π.χ. οξύ.

- **Carbosylane:** Το χορηγούμε όταν ο σκύλος σταματήσει να κάνει εμετό. Η ποσότητα που απαιτείται είναι 2 διπλά χάπια (2 μπλε και 2 κόκκινα) για κάθε 10 κιλά σωματικού βάρους (π.χ. για σκύλο 40 κιλά χορηγούμε 8 μπλε και 8 κόκκινα χάπια).
- **Ατροπίνη:** Εάν παρόλα αυτά ο σκύλος εμφανίσει νευρικά συμπτώματα και σιελόρροια τότε χορηγούμε ατροπίνη. Η ποσότητα που απαιτείται είναι μισή αμπούλα για κάθε 10 κιλά σωματικού βάρους στο μπουτί του ζώου (ενδομυϊκά).

Σε κάθε περίπτωση, επικοινωνήστε με τον κτηνίατρό σας πριν τη χορήγηση των φαρμάκων και μεταφέρετε τον σκύλο όσο το δυνατόν γρηγορότερα στο πλησιέστερο κτηνιατρείο!

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Π.Ε. ΤΡΙΚΑΛΩΝ	Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
Αστυνομικό Τμήμα Καλαμπάκας: 24320 76100	Αστυνομική Διεύθυνση Ιωαννίνων: 26510 65934
Αστυνομικό Τμήμα Τρικάλων: 24310 63013	Αστυνομικό Τμήμα Κόνιτσας: 26550 22202
Αστυνομικό Τμήμα Πύλης: 24340 22201	Αστυνομικό Τμήμα Μετσόβου: 26560 41233 & 26560 41222
Δασαρχείο Καλαμπάκας: 24320 22410	Αστυνομικό Τμήμα Κήπων Ζαγορίου: 26530 71606
Δασαρχείο Τρικάλων: 24310 63471	Αστυνομικό Τμήμα Παγωνίου: 26570 22216 & 26570 22365
Κτηνιατρική Διεύθυνση Τρικάλων: 24310 73396 & 24310 73591	Αστυνομικό Τμήμα Δωδώνης: 26510 95900
Αγροτικό Κτηνιατρείο Καλαμπάκας: 24320 22402	Αστυνομικό Τμήμα Βορ. Τζουμέρκων: 26590 61205
Αγροτικό Κτηνιατρείο Πύλης: 24340 22239	Αστυνομικό Τμήμα Ζίτσας: 26580 22232
	Δασαρχείο Ιωαννίνων: 26510 88080 & 26510 88100
	Δασαρχείο Κόνιτσας: 26550 22498
	Δασαρχείο Μετσόβου: 26560 42297
	Διεύθυνση Κτηνιατρικής Ιωαννίνων: 26510 25191 & 26510 87147
	Αγροτικό Κτηνιατρείο Κόνιτσας: 26550 22242
	Αγροτικό Κτηνιατρείο Μετσόβου: 26560 41255

Συντονιστικό Κέντρο Δασοπροστασίας: 1591

Ομάδα Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων Ελληνικής ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ Εταιρείας:
210 8227937 & 210 8228704 (καθημερινά 9:00-18:00)

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία
Θεμιστοκλέους 80, 10681 Αθήνα
Τηλ./Fax: 210 8228704 & 210 8227937
info@ornithologiki.gr
www.ornithologiki.gr

© Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία 2019

Θερμές ευχαριστίες στην ΚΑΛΛΙΣΤΩ και το WWF Ελλάς για τη συμβολή τους στα κείμενα του εντύπου

Οδηγός Πρώτων Βοηθειών

σε σκυλιά που έχουν υποστεί δηλητηρίαση στην ύπαιθρο

Με τη συνεισφορά του χρηματοδοτικού μέσου LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης

LIFE16 NAT/BG/00874

Τι να κάνω αν ο σκύλος μου έχει φάει φόλα;

Συνήθως οι λεγόμενες «φόλες» ή δηλητηριασμένα δολώματα είναι κομμάτια κρέατος ποτισμένα με ορισμένη ποσότητα φυτοφαρμάκου (συντά αραγορευμένου). Αυτές οι ουσίες είναι πολύ τοξικές και ανάλογα με το είδος και την ποσότητα του φυτοφαρμάκου, καθώς και το βάρος του ζώου, συνήθως προκαλούν τον θάνατο του σκύλου, ειδικά αν δεν υπάρχει άμεση παρέμβαση από κτηνίατρο.

Σε περίπτωση κατανάλωσης φόλας στην ύπαιθρο και αν δεν είναι δυνατό ο σκύλος να μεταφερθεί άμεσα σε κτηνιατρείο, υπάρχουν κάποιες απλές οδηγίες που μπορεί να βοηθήσουν ώστε να σωθεί το ζώο. Σε κάθε περίπτωση, **ένας κτηνίατρος πρέπει να εξετάσει ΑΜΕΣΑ το δηλητηριασμένο ζώο**, ακόμα και αν του έχουν παρασχεθεί οι πρώτες βοήθειες που αναφέρονται στο φυλλάδιο.

Πώς θα καταλάβω τη δηλητηρίαση από φυτοφάρμακο;

- **Μεγάλη ποσότητα σάλιου** (σιελόρροια)
- **Δυσκολία στην αναπνοή** (δύσπνοια)
- **Εμετοί, διάρροια**
- **Έλλειψη συντονισμού, σπασμοί, τρέμουλο**

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ «ΚΟΥΤΙΟΥ» ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ:

- **Filtalon** (αμπούλες 2ml) (χορηγείται από κτηνίατρο)
- **Ατροπίνη** (αμπούλες 1mg)
- **Carbosylane** (Διπλά χάπια, μπλε & κόκκινα)
- **Σύριγγες** (5-10 ml, ανάλογα με το βάρος του σκύλου)

Διαδικασία υποβολής μηνύσεων σε περίπτωση δηλητηρίασης

Διαδικασία υποβολής μήνυσης αν δηλητηριαστεί ο σκύλος σας

1. Πριν μεταφέρετε τον σκύλο -και αν έχετε αυτή τη δυνατότητα- θα ήταν σκόπιμο να τραβήξετε φωτογραφίες του τόπου όπου έλαβε χώρα η δηλητηρίαση (της στάσης του ζώου, της θέσης όπου βρέθηκε, των πιθανών αποδεικτικών στοιχείων - τεκμηρίων, της τροφής ή των υγρών που κατανάλωσε, των τυχόν αντικειμένων που βρέθηκαν στον χώρο π.χ. γάντια, συσκευασίες κ.λπ.) και να σημειώσετε την τοποθεσία όπου έλαβε χώρα το συμβάν (αν έχετε GPS, μπορείτε να πάρετε σχετικό στίγμα).
2. Στη συνέχεια, προχωρήστε σε **καταγγελία του περιστατικού στο Αστυνομικό Τμήμα** της περιοχής σας. Για τον λόγο αυτόν θα πρέπει να μεταφέρετε το νεκρό ζώο στο Αστυνομικό Τμήμα και ταυτόχρονα να προσκομίσετε το βιβλιάριο υγείας του, στο οποίο φαίνονται οι εμβολιασμοί, καθώς και ο αριθμός ηλεκτρονικής σήμανσής του (τσιπάκι).
3. Δώστε **κατάθεση στην Αστυνομία** για το περιστατικό, ώστε να προχωρήσει η διαδικασία της μήνυσης. Η δηλητηρίαση σκύλου αποτελεί ποινικό αδίκημα και η Αστυνομία είναι υποχρεωμένη να προχωρήσει στην άσκηση αυτεπάγγελτης ποινικής δίωξης, ακόμη κι αν ο δράστης είναι άγνωστος¹.
4. Η Αστυνομία, αν υπάρχει η δυνατότητα, θα μεταφέρει η ίδια το ζώο ειδάλλως θα σας δώσει παραπεμπτικό ώστε να μεταφέρετε εσείς το ζώο στο Αγροτικό κτηνιατρείο το οποίο θα αναλάβει τη διενέργεια της τοξικολογικής εξέτασης, με σκοπό την επιβεβαίωση της δηλητηρίασης και την εξακρίβωση του τύπου του δηλητηρίου².
5. Εάν έχετε εντοπίσει την ύπαρξη δηλητηριασμένων δολωμάτων (φόλες), θα πρέπει να καλέσετε την Αστυνομία επί τόπου στο σημείο όπου αυτά βρίσκονται και οι Αστυνομικοί να προχωρήσουν στην περισυλλογή τους, καθώς και τυχόν άλλων επιπρόσθετων αποδεικτικών στοιχείων (όπως σακούλες, πλαστικά γάντια κ.λπ.). Αν έχετε τη δυνατότητα, μπορείτε να τραβήξετε φωτογραφίες, αλλά σε καμία περίπτωση **ΔΕΝ** πρέπει να ακουμπάτε ή να μυρίζετε τα δολώματα!
6. Σε περίπτωση που ο σκύλος επιβιώσει, θα πρέπει να μεταφέρετε άμεσα το ζώο σε ένα κτηνιατρείο, ώστε να του παρασχεθούν οι πρώτες βοήθειες και να επιβεβαιωθεί η δηλητηρίασή του. Με τη Βεβαίωση που θα ζητήσετε και θα πάρετε από τον Κτηνίατρο θα είστε σε θέση να υποβάλετε μήνυση στο αρμόδιο Αστυνομικό τμήμα.

¹ βλ. Ν. 4039/2012 (ΦΕΚ 15/τ. Α/02.02.2012) «Για τα δεσποζόμενα και τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς και την προστασία των ζώων από την εκμετάλλευση ή τη χρησιμοποίηση με κερδοσκοπικό σκοπό», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Βλ. ειδικά άρθρο 16.

² Βάσει της παρ. 2 της Εγκυκλίου υπ αριθ. 71377/13/989391/02.07.2013 του Αρχηγείου της ΕΛ.ΑΣ..

Διαδικασία υποβολής μήνυσης αν εντοπίσετε δηλητηριασμένο άγριο ζώο

1. Αρχικά, αν έχετε τη δυνατότητα, θα ήταν σκόπιμο να τραβήξετε φωτογραφίες του τόπου όπου έλαβε χώρα η δηλητηρίαση, του ίδιου του δηλητηριασμένου ζώου, των δολωμάτων -αν υπάρχουν- και των θέσεων όπου αυτά βρέθηκαν, καθώς και όλων των πιθανών αποδεικτικών στοιχείων (όπως πλαστικά γάντια, σακούλες κ.λπ.) και να σημειώσετε την ακριβή θέση όπου έλαβε χώρα το συμβάν (αν έχετε GPS, μπορείτε να πάρετε σχετικό στίγμα). Σε καμία περίπτωση **ΔΕΝ** ακουμπάτε και **ΔΕΝ** μυρίζετε τα πτώματα ή τα δολώματα.
2. Στη συνέχεια, ειδοποιήστε το αρμόδιο Δασαρχείο (ιδανικά το αρμόδιο Γραφείο Θήρας) της περιοχής και υποβάλετε επίσημη καταγγελία.
3. Σε περίπτωση που το Δασαρχείο, για πρακτικούς λόγους, δεν μπορεί να ανταποκριθεί, κάντε καταγγελία στο αρμόδιο Αστυνομικό Τμήμα, όπου οι Αστυνομικοί ως γενικοί προανακριτικοί υπάλληλοι είναι αρμόδιοι να διενεργήσουν τα δέοντα. Η δηλητηρίαση της άγριας ζωής αποτελεί ποινικό αδίκημα και οι αρμόδιες υπηρεσίες είναι υποχρεωμένες να προβαίνουν στην άσκηση αυτεπάγγελτης ποινικής δίωξης, ακόμα και στην περίπτωση που ο δράστης είναι άγνωστος³.
4. Αν έχετε τη δυνατότητα, παραμείνετε στο σημείο όπου έλαβε χώρα το συμβάν μέχρι να φτάσει κάποιος από τις Αρχές που καλέσατε και ως τότε αποκλείστε κατά το δυνατόν την περιοχή, ώστε να αποφευχθεί η δηλητηρίαση και άλλων ζώων.

Η υποβολή μήνυσης δεν έχει χρηματικό κόστος!

Η δηλητηρίαση ζώων (είτε ήμερων είτε άγριων) αποτελεί **αυτεπάγγελα διωκόμενο ποινικό αδίκημα**, που σημαίνει ότι για την υποβολή μήνυσης (έστω και κατ' αγνώστου) **δεν χρειάζεται η καταβολή χρηματικού παραβόλου**.

Σε περιπτώσεις μαζικής δηλητηρίασης σκύλων, **τονίζεται η ανάγκη της ταφής όλων των πτωμάτων**, τόσο αυτών που θα μεταφερθούν στην Αστυνομία, όσο και αυτών που βρίσκονται στην ύπαιθρο, με σκοπό την αποτροπή επιπρόσθετων περιστατικών δηλητηρίασης και θυμάτων⁴.

³ βλ. Δασικό Κώδικα άρθρο 252 παρ.5 & άρθρο 287 παρ.17, ΠΔ 67/1981 άρθρο 9, Κοινή Υπουργική Απόφαση Η.Π. 37338/1807/Ε.103/01.09.10 άρθρο 8 παρ. 1 και άρθρο 11.

⁴ βλ. Εγκύκλιο 2967/33905/13.3.2014 (ΑΔΑ: ΒΙΚΜΒ-ΕΥ2) για δηλητηριασμένα δολώματα με γεωργικά φάρμακα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.